[2024] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.: 2024 INSC 58

ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ

ਬਨਾਮ

ਕਪਿਲ ਵਧਾਵਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ.

(2024 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 391) 24 ਜਨਵਰੀ 2024

[ਬੇਲਾ ਐਮ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ* ਅਤੇ ਪੰਕਜ ਮਿਥਲ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵਿਸੋ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। 167(2), ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੁਝ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 173(2) ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 167(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973-ਸ.167(2), ਧਾਰਾ.173 ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ, ਧਾਰਾ.173 ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ। 167(2) - ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਲਾਭ ਧਾਰਾ.120- ਬੀ ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਧਾਰਾ.409, 420 ਅਤੇ 477ਏ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀਅਤੇ ਧਾਰਾ.13(2) ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਧਾਰਾ.13(1)(ਡੀ), ਪੀਸੀ ਐਕਟ, 1988 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 120ਬੀ ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਧਾਰਾ.206, 409, 411, 420, 424, 465, 468 ਅਤੇ 477ਏ, ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਦ.13(2) ਆਰ/ਡਬਲਯੂ 13(1)(ਡੀ), ਪੀਸੀ ਐਕਟ 75 ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਵਾਰੰਟ/ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ- ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਰੱਖੀ ਕਿ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਅਧੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 167(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਰਕਰਾਰ:

ਆਯੋਜਤ: ਰਿਪੋਰਟ/ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ। 173(2) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐੱਸ. 175(5) ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਦੱਸੇ ਜਾਣ- ਧਾਰਾ.167 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਲਾਭ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ

ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। -

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ, ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅੱਗੇ ਧਾਰਾ 173(8) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣਾ ਨਾ ਤਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜੇਗਾ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਇੱਕ ਅਧੂਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਧਾਰਾ 173(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 167(2) ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਲੰਬਿਤ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 22, 23 ਅਤੇ 25]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973- ਧਾਰਾ.167(2) - ਮੂਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਆਰਟੀਕਲ 21:

ਹੋਲਡ: ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 21 ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਚਲਾਨ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਜਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਚਲਾਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮ। [ਪਰਾ 15]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 - ਧਾਰਾ.173 - ਰਿਪੋਰਟ/ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਹੇਠ:

ਹੋਲਡ: ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਿਣਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ- ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ। [ਪਾਰਾ 22, 23]

[2024] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਬਨਾਮ ਕਪਿਲ ਵਧਾਵਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ.

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ss.173(2), (8):

ਆਯੋਜਤ: ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਦਾ ਧਾਰਾ 173(8) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪਰਾ 23]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., ਬੰਬਈ (II) [1994] 3 ਸਪਲਾਈ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 263: (1994) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 410; ਕੇ. ਵੀਰਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ [1991] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 189: (1991) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 655 ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਦਿਨੇਸ਼ ਡਾਲਮੀਆ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਆਈ [2007] 9 ਐਸਸੀਆਰ 1124: (2007) 8 ਐਸਸੀਸੀ 770; ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਭੀਕਮਚੰਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. [2013] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1037: (2013) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 77; ਗੰਭੀਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂਚ ਦਫ਼ਤਰ ਬਨਾਮ ਰਾਹੁਲ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. [2022] 1 ਐਸਸੀਆਰ 597: 2022 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 153- 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਐੱਮ. ਰਵਿੰਦਰਨ ਬਨਾਮ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਫਸਰ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ [2020] 12 ਐਸਸੀਆਰ 915: (2021) 2 ਐਸਸੀਸੀ 485; ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ [2017] 8 ਐਸਸੀਆਰ 785: (2017) 15 ਐਸਸੀਸੀ 67- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973; ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860; ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988; ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਮੂਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ; ਰਿਪੋਰਟ/ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ; ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਂਚ; ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਬਾਕੀ; ਅਧੂਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ; ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ; ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ.

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.391।

2022 ਦੇ CRLMC ਨੰਬਰ 6544 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 30.05.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2024] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਐੱਸ.ਵੀ. ਰਾਜੂ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਰੋਰੀਆ, ਜ਼ੋਹੇਬ ਹੁਸੈਨ, ਅੰਨਮ ਵੈਂਕਟੇਸ਼, ਅਕਸ਼ੈ ਨੈਨ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਅਮਿਤ ਦੇਸਾਈ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਹੇਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ, ਅੰਕੁਰ ਸਹਿਗਲ, ਰੋਹਨ ਦਕਸ਼ਨੀ, ਕੁ. ਪੂਜਾ ਕੋਠਾਰੀ, ਸ. ਕਾਮਾਕਸ਼ੀ ਸਹਿਗਲ, ਸ. ਕਾਜਲ ਦਲਾਲ, ਅਰਚਿਤ ਜੈਨ, ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਈ.ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਬੇਲਾ ਐਮ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਸੀਆਰਐਲ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 30.05.2023 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਐਮ.ਸੀ. 2022 ਦਾ ਨੰਬਰ 6544 ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ (ਪੀਸੀ ਐਕਟ), ਸੀਬੀਆਈ-08, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 03.12.2022 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰ. RC2242022A0001 ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., ਏ.ਸੀ -VI/ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ 20.06.2022 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਡੀਜੀਐਮ, ਯੂਨੀਅਨ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, ਨਰੀਮਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਮੁੰਬਈ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਸੈਕਸ਼ਨ 409, 420 ਅਤੇ 477 ਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 13(2) ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1) ਦੇ

ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ (ਡੀ) ਦੀਵਾਨ ਹਾਊਸਿੰਗ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (DHFL) ਅਤੇ 12 ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੀਸੀ ਐਕਟ, 1988 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਉਕਤ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡੀਐਚਐਫਐਲ, ਐੱਸ. ਕਪਿਲ ਵਧਾਵਨ, ਤਤਕਾਲੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, DHFL, ਨੇ 12 ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਯੂਨੀਅਨ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ 17 ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ /ਇਕਾਈਆਂ ਨੇ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵੱਡੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਲਗਭਗ 42,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ DHFL ਦੀਆਂ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਕਤ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਗਬਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਉਕਤ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਬਕਾਏ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਕੀਤਾ,

ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਗਲਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਜਨਵਰੀ, 2010 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ, 2019 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਰਿਣਦਾਤਿਆਂ ਨੂੰ 34,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ।

4. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1- ਕਪਿਲ ਵਧਾਵਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 2-ਧੀਰਜ ਵਧਾਵਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ 19.07.2022 ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 30.07.2022 ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 120ਬੀ ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਧਾਰਾ 206, 409, 411, 420, 424, 465, 468 ਅਤੇ 477ਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 13(2) ਆਰ/ਡਬਲਯੂ13(1) ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ 75 ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ (ਡੀ) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। 1 ਅਤੇ 2 15.10.2022 ਨੂੰ.

6. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 29.10.2022 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਧੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173(2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਧਾਰਾ 167(2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂਕਿ 2018 ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17ਏ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। .

7. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 26.11.2022 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17ਏ ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। 26.11.2022 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ 75 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। 1 ਅਤੇ 2 (ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-2) ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ. 7. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਾਰੰਟ/ਸੰਮਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।

8. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 03.12.2022 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਸੀ, ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 (ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-2) ਧਾਰਾ 167(2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ।

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 03.12.2022 ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.ਐਮ.ਸੀ. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਸੈਕਸ਼ਨ 439(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2022 ਦਾ ਨੰਬਰ 6544 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 30.05.2023 ਦੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 03.12.2022 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।

ਸਬਮਿਸ਼ਨ:

10. ਵਿਦਵਾਨ ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਵੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਰਾਜੂ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ 75 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਧੂਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ. ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 173 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਸੀ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦਾ ਲਾਭ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173(8) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ

ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਵੀ. ਰਾਜੂ ਨੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਡਾਲਮੀਆ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਐਮ. ਰਵਿੰਦਰਨ ਬਨਾਮ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਫਸਰ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਦਾ ਹੱਕ ਜਮ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ, ਵਾਧੂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

11. ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਧੂਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸੀ ਜੋ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।

1 (2007) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 770

2 (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 485

ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ ਨੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਭੀਕਮਚੰਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ 4 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਹਾਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ. ਸ੍ਰੀ ਰੋਹਤਗੀ ਨੇ ਡਾਲਮੀਆ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਐਲ.ਡੀ. ਏਐਸਜੀ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਵੀ. ਰਾਜੂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦੋਸ਼ੀ ਭਗੌੜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਅਧੂਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਗਾੜ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਰੰਗ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

12. ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਦੇਸਾਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 Ld ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੰ. 1, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 167(2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਛਲ ਜਾਂ ਚਾਲ ਸੀ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ:

13. ਤਤਕਾਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਧਾਰਾ 167 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 173 (ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

---

3 (2013) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 77

4 (2017) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 67

ਸੈਕਸ਼ਨ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ?

ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ, ਧਾਰਾ 167 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: -

"167. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਚੌਵੀ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

1. .....

2. ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਿਆਦ ਪੂਰੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ-

[5][(ਏ) ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪੈਰੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁੱਲ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ-

(i) ਨੱਬੇ ਦਿਨ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਮੌਤ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ;

(ii) ਸੱਠ ਦਿਨ, ਜਿੱਥੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੁਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ, ਨੱਬੇ ਦਿਨ, ਜਾਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ, ਅਤੇ

---

5 ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 1978, ਧਾਰਾ 13(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪੈਰਾਗਰਾਫ (ਏ) ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 18-12-1978 ਤੋਂ)

ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;]

(ਏ).....

(ਬੀ).....

173. ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ।

(1) ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰ ਜਾਂਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

[6][(1ਏ) 3 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ [ਧਾਰਾ 376, 376ਏ, 376ਏਬੀ, 376ਬੀ, 376ਸੀ, 376ਡੀ, 376ਡੀਏ, 376ਡੀਬੀ ਜਾਂ 376ਈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ] ਜਿਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਨਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਟੇਸ਼ਨ।]

(2) (i) ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਹ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ,

(ਏ) ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ;

(ਬੀ) ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ;

(ਸੀ) ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਜੋ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਜਾਪਦੇ ਹਨ;

(ਡੀ) ਕੀ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ;

(ਈ) ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(ਐੱਫ) ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਬਾਂਡ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ;

(ਜੀ) ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 170 ਅਧੀਨ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

[7][(ਐੱਚ) ਕੀ ਔਰਤ ਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ

---

6 ਸੰਸਥਾ 2009 ਦੇ ਐਕਟ 5 ਦੁਆਰਾ, ਸੈਕਿੰਡ. 16(ਏ) (ਡਬਲਯੂ.ਈ.ਐਫ.31-12-2009)।

7 ਇੰਸ. 2009 ਦੇ ਐਕਟ 5 ਦੁਆਰਾ, ਸੈਕਿੰਡ. 16(ਬੀ) (ਡਬਲਯੂ.ਈ.ਐਫ. 31-12-2009)।

2 [ਧਾਰਾ 376, 376ਏ, 376ਏਬੀ, 376ਬੀ, 376ਸੀ, 376ਡੀ, 376ਡੀਏ, 376ਡੀਬੀ] ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 376ਈ (6018 ਦਾ 45) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।)]।]

(ii) ਅਧਿਕਾਰੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਚਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(3) .....

(4) .....

15. ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝੀ ਹੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 167(2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੂਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਚਲਾਨ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਚਲਾਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., ਬੰਬਈ (II) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1987 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(4)(ਬੀ.ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ. .ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ:-

"48. ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 20(4)(bb) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਂਝਾ ਰੁਖ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਚਲਾਨ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

---

8 (1994) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 410

ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਧਾਰਾ 167 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤੇ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੱਕ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 167 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 20(4) (ਬੀਬੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕੱਠੇ ਵਿਚਾਰਿਆ. ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਵੀ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ 180 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਰਿਮਾਂਡ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਇੱਕ ਵੈਧ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਨਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੱਥਵਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [(1952) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 118: 1952 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 395: ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1952 ਐਸ.ਸੀ 106: 1952 Cri ਐਲ.ਜੇ 656]: ਰਾਮ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ [1953 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 652: ਏ.ਆਈ.ਆਰ 13572 : 1953 Cri ਐਲ.ਜੇ 1113] ਅਤੇ ਏ.ਕੇ. ਗੋਪਾਲਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ [(1966) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 427: ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1966 ਐਸ.ਸੀ 816: 1966 Cri ਐਲ.ਜੇ 602]।

16. ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਭੀਕਮਚੰਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੂਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ, ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:-

"**17**. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 167 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। 60 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, 90 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ 61ਵੇਂ ਦਿਨ ਜਾਂ 91ਵੇਂ ਦਿਨ, ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਟਾਬਰ ਪਰੀਦਾ ਕੇਸ [(1975) 2 ਐਸਸੀਸੀ 220: 1975 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 484] ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ [(1994) 5 ਐਸਸੀਸੀ 410: 1994 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 1433] ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸੀ। ਧਾਰਾ 167(2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੂਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 167(2)(a)(ii) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਾਫੀ ਪਾਲਣਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ 167 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਕੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 309 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਪੜਾਅ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਚਲਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤਫਤੀਸ਼ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਪੜਾਅ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦੋਵਾਂ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ 15 ਦਿਨਾਂ ਲਈ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ। 10 ਸਾਲ ਅਤੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ 10 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। 309 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੋਵੇਂ ਪੜਾਅ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।"

17. ਦੁਬਾਰਾ, ਗੰਭੀਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂਚ ਦਫ਼ਤਰ ਬਨਾਮ ਰਾਹੁਲ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ. ਵਿੱਚ, ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਭੀਕਮਚੰਦ ਜੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ: -

"**11**. ਭੀਕਮਚੰਦ ਜੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 167, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਾਫੀ ਪਾਲਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜੁਰਮ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 ਤਹਿਤ 60 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਰਿਮਾਂਡ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਮਾਂਡ ਕੇਵਲ ਪੋਸਟ-ਕੋਗਨਾਈਜ਼ੈਂਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭੀਕਮਚੰਦ ਜੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। "

18. ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਏ 1 ਅਤੇ ਏ 2) ਨੂੰ 19.07.2022 ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਭਗ 900 ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ) ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ 15.10.2022 ਨੂੰ ਹੋਰ 73 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ ਨੰ. 66 ਕਿ:-

66. ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼. ਸੁਧਾਕਰ ਸ਼ੈਟਰੀ, ਮੈਸਰਜ਼ ਅਮੈਰੀਲਿਸ ਰੀਅਲਟਰਸ ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਗੁਲਮਰਗ ਰੀਅਲਟਰਜ਼, ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀਏ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਈ-ਡੀਐਚਐਫਐਲ ਅਤੇ ਸ਼ੈੱਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾ ਆਡਿਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸੀ, ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ), ਅੰਤਮ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ/ਸ਼ੈਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਧਾਵਨ ਸਮੂਹ ਕੰਪਨੀਆਂ, DHFL ਅਧਿਕਾਰੀ, DHFL ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ੇਅਰ ਵਪਾਰ, ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, NHB ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ, ਦੁਆਰਾ ਡਾਇਵਰਟ ਕੀਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਅੰਤਮ ਵਰਤੋਂ, 173 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ (8) ਪੀਸੀ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਲਈ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ।"

19. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 26.11.2022 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ (ਦੋਸ਼ੀ) ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ, ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨੱਬੇ।

ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿਨ ਲਾਗੂ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਾਗੂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। . ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜੁਰਮਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਇੱਕ ਅਧੂਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸੀ।

20. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਬਹਿਸ ਦੀ ਹੱਡੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਨੇ ਧਾਰਾ 173 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਪੈਰਾ 66 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 173 ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ/ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਅਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਮੁੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਛਲ ਜਾਂ ਚਾਲ ਸੀ।

21. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕੇ. ਵੀਰਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਧਾਰਾ 173(2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ।

"76. ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 173(2) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਗਨੀਜ਼ੇਬਲ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਏ) ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ (ਸੀ) ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਨ; ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ (ਡੀ) ਕੀ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ,

ਤਾਂ (ਏ) ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਹੀਂ; ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ; ਅਤੇ (ਜੀ) ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 170 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

---

10 (1991) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 655

ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਮੁਸਾਦੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [(1980) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 152, 157: 1980 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (Cri) 660] ਕਿ ਧਾਰਾ 173(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ. ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਗਨੀਜ਼ੇਬਲ ਜੁਰਮ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜੁਰਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਧਾਰਾ 173(2) ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਪੂਰੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਧਾਰਾ 175(5) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੁਰਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਦੱਸੇ ਜਾਣ। ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਭਾਵ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।"

22 .ਉਪਰੋਕਤ ਸੈਟਲ ਕੀਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 173 (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 173 ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਗਨੀਜ਼ੇਬਲ ਜੁਰਮ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜੁਰਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਪੂਰੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਧਾਰਾ 175 (5) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਦੱਸੇ ਜਾਣ।

23. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਲਾਭ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ, ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 173(8) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣਾ ਨਾ ਤਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜੇਗਾ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੂਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਇੱਕ ਅਧੂਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸੀ ਜਾਂ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

24. ਦਿਨੇਸ਼ ਡਾਲਮੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 167(2) ਬਨਾਮ ਧਾਰਾ 173(8) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰੇ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"**19**. ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਰਿਪੋਰਟ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ

ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਗੌੜਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜੋ ਭਗੌੜਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

20. ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਖੋਹੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਜੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

21.....

22. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਸੀਬੀਆਈ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹੀ ਜੀਈਕਯੂਡੀ ਕੋਲ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 20-1-2006 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 12-2-2006 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਉਕਤ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਕਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

23 ਤੋਂ **27**.....

28. ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ। (ਵੇਖੋ ਅਨਿਲ ਸਰਨ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [(1995) 6 ਐਸਸੀਸੀ 142: 1995 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 1051] ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮੁਥਿਆ ਬਨਾਮ ਰਾਜ [(2006) 7 ਐਸਸੀਸੀ 296: (2006) 3 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 245]।)

29. ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਰਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

30. ਜੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਰੋਹਤਗੀ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ. (ਵੇਖੋ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਰੂਪਲਾਲ ਜਿੰਦਲ [(2004) 7 ਐਸਸੀਸੀ 338 2004 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 1927], ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸੇਥੁਰਮਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [(2004) 13 ਐਸਸੀਸੀ 324: 2005 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 242: (2042:) 733] ਅਤੇ ਐਵਰੈਸਟ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਿੰਗ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਐਨਸੀਟੀ ਸਰਕਾਰ [(2007) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 54: (2007) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (Cri) 444: ਜੇ.ਟੀ (2007) 5 ਐਸ.ਸੀ 529] ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਰਿਮਾਂਡ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

31 ਤੋਂ **37** ਤੱਕ। .....

38. ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਚੱਜਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਸਾਰੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਪੂਰਵ-ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ-ਗਿਆਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ, ਇੱਕ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

39. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਕੀਮ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅੰਤਿਮ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੇਵਲ ਜਦੋਂ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਲਾਭ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ; ਇੱਕ ਵਾਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

25. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

26. ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਗਲਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੂਲ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

27.ਅਪੀਲ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

PALLAV THAKUR ADVOCATE